

בעזהשׂיׂת

שפּע חיים

לקוטי דברי תורה
לפרשיות התורה ומועדי השנה

בעידן רעוא דרעוין * שיעורי חומש ורשׂי
דרושים * אגרות קודש * פרפראות

מאת

כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק זצוקללה"ה

יוצא לאור מדי שבת בשבתו ומועד במועדו ע"י

מכון ההוצאה לאור "שפּע חיים"

אגוד חסידי צאנז בארץ הקודש

רח' רבי עקיבא 8 * ת"ד 5032 * קרית צאנז נתניה

טלפון/פקס: 09-8820355

שנת תשע"ו לפ"ק

גליון אלף תרל"ה

(ל"ב - א')

בעידן רעוא דרעוין ש"ק פרשת בראשית תשכ"ז

בתוה"ק בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ, והארץ היתה תהו ובהו וחשך על פני תהום ורוח אלקים מרחפת על פני המים, ויאמר אלקים יהי אור ויהי

אור (א, א-ג).

במדרש תנחומא (מובא ברש"י תהלים קיט, קל) פתח דבריך יאיר, תחילת דבריך במעשה בראשית יהי אור, מבין פתיים, משם יבינו הכל ויפתחו בדברי תורה. ע"כ. וכבר עמד בזה בנועם מוגדים (בהקדמת הספר) שהמאמר הזה אומר דרשוני וחיו, דלמה משום דהפתח היה באור יפתחו בדברי תורה יותר מבזולת, עיי"ש לדרכו בקודש (ועיין עוד בישמח משה, ריש פרשתן).

ונראה לבאר בהקדם המסורה (מובא כבעל הטורים כפרשתן ג, ז), לעינים ד' פעמים, הכא, וכי תאזה הוא לעינים, כי האדם יראה לעינים (שמואל א' טו, ז), ומתוק האור וטוב לעינים (קהלת יא, ז), ובעשן לעינים (משלי י, כו). וצ"ב.

בגמרא (הולין קל"ט): המן מן התורה מנין, דכתיב המן העיץ (כפרשתן ג, יא), וברעת זקנים מבעלי התוספות הביא על מקרא זה מהמדרש, אני אומר לתלתך על עיץ, ועתה יגנו וישמר להמן שיתלה עליו, קרי ביה, המן העיץ. ע"כ. וצ"ב דאם אכן היה ראוי שיתלה אדם הראשון על העיץ על שאכל מעץ הדעת, מדוע נתלה המן תחתיו, ולמה המן דווקא הוא שנתלה על העיץ תמורת אדם הראשון.

גם יש לבאר מאמר הכתוב (כפרשתן ג, ז-ח) ותפקחנה עיני שניהם וידעו כי עירומים הם וגו' ויתחבא האדם ואשתו מפני ה' אלקים בתוך עץ הגן. וברש"י, וידעו כי עירומים הם, אף הסומא יודע כשהוא ערום, אלא מהו וידעו כי עירומים הם, מצוה אחת היתה בידם ונתערטלו הימנה. ע"כ. ובפשטות צ"ב, שהרי הלחן אמר הכתוב (פסוק יא) ויאמר מי הגיד לך כי עירום אתה וגו', ופירש רש"י מאין לך לדעת מה בושתי יש בעומד ערום, הרי שאדם הראשון ידע שערום הוא, אלא שלא ידע שיש בכך בושתי, ואם כן הוה ליה לרש"י לפרש גם כמה שכתוב 'וידעו כי עירומים הם', שנודע להם שיש בושתי בכך. ועוד יפלא שאם נפרש 'וידעו כי עירומים הם' שנתערטלו מן המצוה, אם כן יתפרש גם מה שנאמר 'מי הגיד לך כי ערום אתה', ערום מן המצוה, ומה שייך לומר מי הגיד לך שהנך ערום מן המצוה. גם צ"ב מה שפירש רש"י (פסוק ט) ויקרא ה' אלקים אל האדם ויאמר לו איכה, וידע היה היכן הוא, אלא ליכנס עמו בדברים שלא יהא נבהל להשיב אם יענישהו פתאום.

הנראה לומר, שהנה עיקר הקלקול ויסוד כל הצרה הוא בהיות האדם מטעה את עצמו לחשוב שהוא הולך בדרכי ה', בשעה שבאמת הוא עובר עבירות בשאט נפש ושקוע בחטא בכל עת, בבחינת חכמים המה להרע ולהיטיב לא ידעו (ירמיה ד, כב), ולא הודע לו שאינו הולך בדרך אמת, כי הוא במחשבתו סבור שהוא הולך בדרך הישרה וצדיק הוא, ואינו מבין כלל על אמיתות מהותו. קליפה זו שלא יכיר האדם בגודל שפלותו היא הצרה הגדולה ביותר זה כמבואר בספה"ק (עיין בהנהגות האדם לרבה"ק הרבי ר' אלימלך זי"ע אות א), שהרי האיש שלכל הפחות יודע שחטא וטימא את עצמו, עדיין יש לו תקוה אולי ביום מן הימים יתעשת וישוב בתשובה, אבל האיש שאינו מרגיש כלל שעשה עוול, הרי הוא מוסק בכל עת חטא על פשעיו, שהרי אינו מכיר בחטאיו כלל. וכפי שאנו רואים בזמנינו שישנם בחורים ואברכים ההולכים בלבוש של חסידים ואנשי מעשה, ומעוטרים בתפילין העשויים מעור שור, ומתפללים מתוך סידור גדול, אולם בעוזה"ר כל מעשיהם הם רק משפה ולחזין, ואין בהם לא יראת שמים, לא תורה ולא מצוות, ה' ישמרנו ויצילנו, ומי יודע עד היכן הם עלולים ליפול לעבור על כל העבירות שבתורה.

האדם עלול להטעות את עצמו לא בעניני עבודת ה' בלבד, אלא גם בעניני מדרגות, כפי ששמעתי מעשה שהיה אצל זקה"ק בעל ייטב לב זי"ע, שפעם אחת הוגד לו על אודות מנהיג אחד שנשאל אודות איזה הצעת שידוך, ואמר ששמע כרוז בשמים שאמרו על שידוך זה 'בת פלוני לפלוני' וציוה לעשות את השידוך, אולם כשהורו בני המשפחה הביתה נתוודע להם שהיא גרושה והוא כהן, וכשסיפרו הענין לפני הייטב לב, נענה ואמר, שבאמת לא אמר הלה שום שקר, אלא שהלה שמע את הכרוז ממקום ששם מתירים לכהן להינשא לגרושה (עיין רמב"ן דברים יח, ט). כיוצא בזה סיפר זקה"ק בעל דברי חיים זי"ע על אודות מנהיג אחד שנעשה כופר בעיקר, ואכמ"ל (ראה דברי תורה גליון אלף תקי"א, רעוא דרעוין ש"ק פרשת נצבים וילך תשכ"ג).

כדי לזכות למעלה זו שלכל הפחות יכיר האדם בנגעי עצמו, ולא ישטה את עצמו שהוא הולך בדרכי ה' בשעה שהוא איש חוטא, צריך שתהא לו סיעתא דשמיא מיוחדת, כי לולא סיעתא דשמיא עלול האדם להיות בבחינת (דברים לב, כ) כי דור תהפוכות המה, לצום משבת לשבת ולילך בהכנעת ראש עד לארץ, בשעה שלאמיתו של דבר הוא טמא מטומא וכל מעשיו בחזקת מקולקלין, לימודו אינו לימוד, תפילתו אינה תפילה, והנחת התפילין ושמירת השבת והיו"ט שלו אינם שווים מאומה, עד שהוא עלול ליפול עד לנ' שערי טומאה רח"ל. ועל כך היו אבותינו הקדושים עובדים יומם ולילה להגיע לנקודה של אמת, ולבעט בשקר, בבחינת (תהילים קיט, כט) דרך שקר הסר ממני.

זאת היתה עיקר דרכם של תלמידי הבעש"ט הק' זי"ע, להביא את האדם למדרגה זו שלא יטעה את עצמו. והרגיל בלימוד הספרים הקדושים ידע נכוחה שאי אפשר לבוא אל דרך האמת, אלא על ידי שיהיה נכנע לצדיק אמת, על ידי לימוד ספרי אמת, ועל ידי בכיות ותהנונים לפני השי"ת, לב טהור ברא לי אלוקים וגו', אל תשליכני מלפניך ורוח קדשך אל תקח ממני (תהילים נא, יב-ג). ומי שאינו עושה כן, ואינו מעמיק בספרים

הקדושים, בקל יכול להמעות את עצמו, כי מטבעה של העבירה שהיא מסמאת את העיניים שלא יראה האדם את מצבו נכוחה.

*

הנה אדם הראשון היתה מעלתו גדולה מאד בהיותו יציר כפיו של הקב"ה, ועליו אמרו חז"ל שתפוח עקיבו היה מכהה גלגל חמה (ויקרא רבה ב, ב), והיה מיסב בגן עדן והיו מלאכי השרת צולין לו בשר ומסננין לו יין (פנהדרין נט:), ובודאי היתה כוונתו לטובה בכך שאכל מעין הדעת, אלא שאף על פי כן דנו אותו לפי גודל קדושתו והכמתו, כי לפום גמלא שיהנא (כתובות סז). וכפי ששמעתי מכ"ק אאמור"ר זי"ע, שמנהגם של היושבים שהיו מסתופפים בצל קדשו של זק"ק מצאנו זי"ע וישבו שם על התורה ועל העבודה, היה להיכנס אל זק"ק לבקש ממנו מעות לצורך מזון סעודתם. פעם אירע שכאשר נכנסו היושבים אליו בשעה מאוחרת כלילה לבקש עבור סעודתם, שאלם זק"ק בפליאה: האם אתם כבר מוכנים ומוזמנים לסעודה. כמובן שהם עמדו משתאים ולא השיבוהו דבר. ויאמר להם זק"ק: הנה מובא מהאר"י הק' (עיין ש"ך עה"ת, פרשת בראשית ד"ה עוד במדרש; אור החיים הק' בראשית א, כט; שם מט, ג; ויקרא יט, כו, וראה מדרש ב"ר כא, ז) שאם היה אדם הראשון ממתין עד ליל שבת קודש, היה עתיד להיות מצווה ועומד לאכול מעין הדעת, וכל המאו היה במה שהקדים את המועד, ואכל ממנו בערב שבת מבעוד יום. ואפילו אותה אכילה גופא שאכל אדם הראשון באיסור, מי יתן ויעזרני השי"ת שאזכה להכין עצמי ליום הכיפורים, כפי שאדם הראשון הכין עצמו בסילודין לקראת האכילה מעין הדעת, ואף על פי כן כיון שהקדים את המועד לאכול טרם שהגיעה העת, לא הועיל לו מאומה להציל את נפשו, ונקנסה עליו מיתה לו ולזרעו אחריו עד סוף כל הדורות, ולא נתבטל העונש גם אחרי שישב במי גיהון עד צוארו, והיה שריו בתענית, והעלה זרוי תאנים על בשרו מאה ושלושים שנה (ראה עירובין יח: וזה"ק בראשית נה, ב; פרקי דרבי אליעזר פרק כ). וסיים זק"ק לאמור בפליאה: וכי אתם כבר מוכנים ומוזמנים לאכול תיכף ומיד. עכת"ד, והן הן סתרי תורה.

בהיות כן שכונתו של אדם הראשון היתה לטובה, היה לו לכאורה מקום שלא להכיר בחטאו, אולם אע"פ כן לא נתעה כל כך, ואף שאכן נכשל בחטא, לכל הפחות הכיר בחטאו והודה על כך, ולא היה כמי שעושה מעשה זמרי ומבקש שכר כפינחס (מוטה כב:), ואף שהיה לו קצת אמתלא והתנצלות, לא הכחיש אלא הודה על האמת. וכשאמר לו הקב"ה, איכה, השיב ואמר, את קולך שמעתי בגן ואירא כי ערום אנוכי, כי הכיר באמת שהוא ערום מן המצוות ונשתקע בטומאה, אלא שביקש להתנצל שאין האשמה תלויה בו כל כך, בטענה כי האשה אשר נתתה עמדי היא נתנה לי מן העץ ואוכל, ונתפתה על ידי פיתויי הנחש והוה, אך בסופו של דבר הודה על האמת והכיר בחטאו.

זהו המכוון במה ששאלו הקב"ה ויקרא ה' אלקים אל האדם ויאמר לו איכה, היינו מה הוא מצבך בעולם, ועל כך הודה אדם הראשון על האמת ויאמר את קולך שמעתי בגן ואירא כי עירום אנכי ואחבא, כי מכיר אני בכך שהנני ערום מן המצוות. לזה השיב לו הקב"ה, מי הגיד לך כי עירום אתה, היינו שפליאה היא איך גם אחר החטא

נודע לך כי עירום אתה. **המֶן העֵץ אשר צויתֶיך לבלתי אכל ממנו אכלת**, ובמבע החטא להטעות את האדם שלא יכיר בחטאו, עד שגם בעיני כביכול יפלא מי הגיד לך כי עירום אתה, אחר שבדרך כלל אחר שיחטא האדם ידמה בנפשו לומר שאחר גדול ההכנה שהכין את עצמו לאכילה זו כדברי זקה"ק, גדלה מעלתו עוד יותר, ואיך היה בכוהך גם אחר שהטאת להכיר בחטאך. ולכוננה זו השיב לפני הקב"ה, **ויאמר האדם האשה אשר נתת עמדי היא נתנה לי מן העץ ואוכל**, ואין האשמה תלויה לגמרי בו, ובהיות שלא הרשעתי כל כך לעשות כן במוזד ומור, לכן לא נפלתי כל כך עד שלא אדע כלל כי עירום אני, ולכל הפחות הנני מכיר בחטאי. ובזכות זה שהכיר אדם הראשון בחטאו והודה על האמת, ניצול מן המיתה ולא מת מיד.

*

מדה זו להודות על האמת ולהצטער על החטא שנכשלו בו, היא מידתן של בני ישראל, שגם כשהם נכשלים בחטא, רוחם נכאה ונפשם דואבת על כך. אבל אומות העולם אינם כן, אלא גם כשהם חוטאים, אין המה מכירים בחטאיהם, ועושים את חטאיהם בלב נכון ובנפש הפיצה. כפי שאמר הבעש"ט הק' ז"ע בביאור הכתוב (איכה א, כב) **תבא כל רעתם לפניך ועולל למו כאשר עוללת לי על כל פשעי כי רבות אנחותי ולבי דוי**, כי הנה פעם הראוהו מן השמים את המלאכים שנבראו מעוונותיהם של ישראל, וראה שכולם הם מחוסרי איברים, סומים אילמים ובעלי מומים, ופירשו לו הטעם, מפני שאדם מישראל גם כשהוא עובר עבירה, אינו עושה את העבירה במוזד ובחפץ, אלא שהוא כאנוס לכך מכה התאוה המתגברת עליו מבלי שיוכל להתנגד, והוא עושה את העבירה בעל כרחו מתוך יגון ואנחה, כמי שמולוכים אותו לתליה, ומה מאד היה רוצה להתאפק ולהימנע מן העבירה, ולפעמים הוא אף אוזר כח ומניח את העבירה באמצע עשייתה, ולכן גם המלאכים הנבראים מעוונותיהם של ישראל, אין גופם שלם, אלא הם בעלי מום ומחוסרי אבר. אך לעומתם אומות העולם חוטאים מתוך רצון וחפץ לב, מבלי שום חרטה, כפי שמצינו בהמֶן הרשע, שגם אחר שביצע את זממו, וגזר גזירה להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים טף ונשים ביום אחד, לא נקפו לבו על כך, אלא (אסתר ג, טו) המלך והמֶן ישבו לשתות, מבלי שום הרגשת חרטה על הגזירה האכזרית שזה עתה יצאה מלפניהם. וזהו שאמר הכתוב, **תבא בלי רעתם לפניך**, שכאשר אומות העולם מוריעים את מעשיהם הם עושים כן בכל לבם בבחינת 'כל רעתם' רעה מושלמת, ולעומתם בני ישראל גם כשהם חוטאים, **כי רבות אנחותי ולבי דוי**, שליבם דוח עליהם על החטא שנכשלו בו.

ולזה מיד אחר אשר המלך והמֶן ישבו לשתות, מתוך רוב שמחה על כך שהם עומדים לאבד את כל עם בני ישראל טף ונשים ביום אחד, מיד נתעוררה לעומתם זכותם של בני ישראל שגם כשהם חוטאים ליבם עליהם דווי, וליבם מלא בספיקות ובהרסות, ותיכף החלה הישועה להתנוצץ, **ומרדכי ידע את כל אשר נעשה** (אסתר ד, א).

על פי דברינו יובנו על נכון דברי המדרש שהובא בבעלי התוס', אני אומר לתלותך על עין, ועתה יגנו וישמר להמֶן שיתלה עליו, קרי ביה, הֶמֶן העֵץ. כי בהיות שלכל

הפחות הכיר אדם הראשון בחטאו, וידע שהוא ערום מן המצוות, ולא היה כהמן הרשע שאחר שהרשיע במעשיו ישב לשתות, על כן אמר לו הקב"ה, אילו לא היית יודע שערום אתה מן המצוות ונפלת לנ"י שיערי טומאה, היה בדין שיתלו אותך על העיץ, אבל עכשיו שלכל הפחות יודע אתה כי ערום אתה מן המצוות, על כן ויתלו את המן דייקא, שהטא ביודעין וברצון מבלי שום מחשבת הרטה.

דא עקא שעל ידי הטאים ועל ידי ראיות אסורות מתכסים עיני האדם מלראות נכוחה ומלחכיר בעוצם פשעיו. שמעתי מפ"ק של מו"ח בוו"ר הגה"ק בעל עצי חיים זי"ע, שבימי חרפו נכנס פעם אחת לבית הכסא, והיה מונח שם על הארץ פיסת נייר מכתב עת, והרימה ועיין בה, ואמר לי שראייה זו הזיקה לו, עד שהוא מרגיש את הפגם עד היום הזה. וצדיקים וגדולי ישראל היה בכוחם להרגיש על אדם שראה בימי נעוריו דבר שלא כהוגן אף שלשים שנה לאחר מכן. ועל כך אנו מבקשים רחמים מאת השי"ת (תהלים קיט, יח) גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך, שהתאוות לא יכסו את עינינו מראות.

וזה דבר המסורה, בהיות כי האדם יראה לעיניו, ראייה שלא כדת, ובהיות כי תאזה היא לעיניו, שהתאוות מכסים עיניו, אזי גם עבירה כזו אשר היא מאוסה בתכלית כעשן לעיניו, גם היא נעשית אצלו כי מתוק האור וטוב לעיניו, כי התאוות מכסות את עיניו שלא ירגיש בעוצם הטאו.

או יאמר, שעל ידי כי תאזה היא לעיניו, התאוות הן לו כעשן לעיניו, להסתיר מעיניו האמת עד שגם כשהוא עובר עבירה הוא סבור שעשה מצוה. אילו היה לכל הפחות מתבייש בחטאיו אפילו מעוף השמים, והיה נחבא בנקיקי סלעים מגודל הבושה כאדם הראשון שמיד לאחר שהטא הכיר את האמת שערום הוא, וביקש לו מקום להתחבאות כשאינו מוצא לעצמו מקום בעולם, לא היתה הצרה גדולה כל כך, אולם עיקר הצרה היא שעל ידי החטאים הטומאה מכסה את עיניו, בבחינת עבר ושנה נעשית לו כהיתר (קידושין ב.).

*

באופן אחר נראה לומר בביאור המסורה, דהנה לא זו בלבד שהטומאה מטעה את האדם שלא להכיר בחטאיו, אלא היא אף מוסיפה להטעותו שבחטאו עשה דבר טוב, וכפי ששמעתי מפ"ק של הרה"ק מנאסויד זי"ע, בביאור מה שאנו אומרים בידויו של רבינו נסים גאון 'את אשר החמרת הקלתי ואת אשר הקלת החמרת', ששני דברים אלו תלויים זה בזה, כי מי שהוא עובר על 'את אשר הקלת החמרת', לבסוף הוא עובר גם על 'את אשר החמרת הקלתי'. והוא על דרך שאמרו בגמ' (פנהדרין צט:) שהאפיקורס הוא האומר מאי אהני לן רבנן, מעולם לא שרו לן עורבא ולא אסרו לן יונה, הרי שהאפיקורס הרוצה שיאסרו לו יונה אינו שבע רצון בכך, אלא לבסוף הוא רוצה גם שיתירו לו עורבא. כי על ידי החטאים מתעוורות עיניו, עד שמה שהוא אסור נראה לו כמצוה ה', ומה שהוא באמת מצוה נראה לו שהוא עבירה ח"ו.

יתר על כן, האדם אשר קלקל את דרכיו, אזי לבסוף עשיית המצוה היא קשה בעיניו ונחשבת אצלו כמירחא גדולה, ואילו עשיית העבירה היא קלה בעיניו, והאיש

שאינו מתעייף בשעת העבירה, לבסוף הוא מתעייף בעת עשיית המצוה, כפי שדרשו חז"ל (איכה רבה פתיחתא י) עה"פ (ישעיה מו, כב) ולא אותי קראת יעקב כי יגעת בי ישראל, קאים מרון כל יומא ולא לעי [עומד ונושא ונותן בעסקיו כל היום ואינו עייף], וצלווי קמוי את לעי וולהתפלל לפני הקב"ה אתה עייף וכו', הוי ולא אותי קראת יעקב וגו'.

כמו שעיינינו הרואות בעוה"ר, אשר אותם בני אדם על אף שעסקו כל היום במלאכה, אין קשה בעיניהם להיות נעורים כל הלילה כדיבורי דברים בטלים וליצנות או אפילו בניבול פה, וכשהם באים לקרות קריאת שמע וכדומה או הם מתעייפים. אותם בני אדם עצמם שאינם מרגישים עייפות כבואם לשמוע את הכלי כלי התקשורת, ירדמו מיד בפתחם את הגמרא. לעומתם הצדיקים שאינם מתעייפים בעת קיום המצוות, המה אדרבה מרגישים עייפות כשבא דבר עבירה לידם. צדיקי אמת לא היו עייפים מימיהם, אלא היו דבקים בהש"ת כ"ד שעות ביממה, ואף שהיתה עבודתם למעלה מן הטבע מה שלא היה בכוחם של גבורי חיל לעשות, בכל זאת לא הרגישו עייפות, ואף על פי כן אילו היה בא אחד לספר לשון הרע או דברים בטלים היו נרדמים מיד. אני עצמי הכרתי צדיקים כאלו שכאשר רצו לדבר בסמוך להם דברים בטלים, מיד נרדמו, וכאשר פסקו מלדבר התעוררו, כי הא בהא תליא, אם עייפים בדברים בטלים, אין עייפים בשעת מצוה, וכן להיפך, אם עייפים בשעת מצוה, אין עייפים בדברים בטלים.

בזה נבוא לביאור המסורה, כי האדם אשר יראה לעינים מה שתאזה הוא לעינים, וילך אחר תאוות לבו ומראה עיניו, אזי לבסוף גם התורה הקדושה אשר היא מתוקה מדבש ומנופת צופים, בבחינת כי מתוק האור וטוב לעינים, נעשית בעיניו כעשן לעינים, מפני שאי אפשר להיות אוהו את החבל בשני ראשים, מי שבעת שעבירה באה לידו יש לו כח ואינו מתעייף, אי אפשר שלא יתעייף בבואו לעסוק בתורה, וכן להיפך האיש שהעבירה היא אצלו בבחינת כעשן לעינים, והוא נזהר מלעבור על מה שנאמר (במדבר טו, לט) ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם, יהיה הש"ת בעזרו שתהא התוה"ק אצלו בבחינת כי מתוק האור וטוב לעינים, עד שיהא קשה בעיניו להתבטל מהתוה"ק אפילו לרגע אחד.

*

צדיקים ואנשי מעשה שהיתה עבודתם בימים הקדושים רצויה לפני הש"ת, היה קשה להם להיפרד מן הקדושה ולחזור לימות החול. כאשר שמעתי בשם הרה"ק בעל הקדושת יו"ט ז"ע, שפעם בהיותו בצאנז חל להיות יום שמיני עצרת ביום המישי והיו אז ד' ימים הושענא רבה שמיני עצרת שמחת תורה ושבת בראשית בזה אחר זה כקביעות שנה זו, והיה מופשט כל כך מחיזו דהאי עלמא, עד שבמוצאי שבת קודש כשיצא לרחוב העיר וראה הנויות פתוחות, היה הדבר זר ומופלא בעיניו, עד ששב ונזכר שיש דברים כאלה בעולם.

לעומתם אנשים שפלים שאין עבודתם רצויה כל כך, הם מתעייפים מעבודת הימים הקדושים שהם כעול על צוואריהם, ומצפים שיעברו ימים אלו ויוכלו לשוב לחייו החולין. ככלות הימים הקדושים הכל הלך עבר, ועכשיו הם צריכים להירגע. כאשר

שמעתי מכ"ק אאמו"ר זי"ע, שפעם אחת לאחר שבת בראשית, כשבא הקהל לקבל ברכת פרידה מזקה"ק מצאנו זי"ע, נענה זקה"ק ואמר בזה"ל: כתינוק הבורח מבית הספר... על אף שאין ספק שיהודים אלו שהסתופפו בצל קדשו של זקה"ק היו יראים ושלמים אשר הלואי שאהיה עפר תחת רגליהם, והקדימו לבוא עוד מהודש אלו וישבו שם בתענית, אף על פי כן לא היתה דעת זקה"ק נוחה מפרידתם כבר עתה. והמעם, מפני שלאחר הימים הקדושים היה צריך שכמעט לא יוכל האדם להחזיק מעמד מחמת רוב התשוקה והנגענועים אל הימים הקדושים ואל הקדושה שבהם, וכפי שתקנו חכמים להריח בשמים במוצש"ק מחמת איבוד הנפש, מפני שבקושי יש בכוחו של אדם להחזיק מעמד מחמת רוב תשוקתו לקדושת שבת קודש, והממהר לצאת מן הימים הקדושים נדמה כמו שעומד לפני ולפנים בהיכלו של הקב"ה והוא נחפו לצאת.

יראתי בפצותי שיה, אולם יתכן לומר שזהו הטעם למה שהביא זקה"ק מהרצ"א זי"ע (בני יששכר מאמרי מרחשוון, מאמר א אות ב) בשם הרה"ק הרבי ר' מנחם מענדל מרימנוב זי"ע, שרוב הגזירות הרעות רח"ל החלו או בחדש מרחשוון או לאחריו בסמוך, וכתב שם הטעם מפני שבחודש זה התחיל ירבעם בן נבט במעשיו הרעים, לעשות בו את החג אשר בדא מלכו (מלכים א יב, לב-לג), ולדרכנו יש לומר סיבת הדבר, מפני דהנה בדין היה שבחודש מרחשוון עדיין יהיו בני ישראל נתונים תחת השפעת הימים הקדושים, כנודע מהרה"ק מרוזין זי"ע ש'מרחשוון' הוא מלשון רהושי מרחשין שפתיו, דהיינו שבחודש זה עדיין מרחשין שפתותיהם של ישראל את פיומי הסליחות והימים הקדושים. בימים אלו היה מן הראוי שיתהלך כל אדם מישראל בערגה ובכיסופין אל הימים הקדושים, ויצטער על כך שכבר הלפו ועברו ימים קדושים אלו, ועל משכבו בלילות לבו יהמה בהיזכרו שאך לפני זמן לא רב השכים בבוקר בזעקת 'במוצאי מנוחה', ובמשך כל הזמן יעלו על זכרונו ניוגני ההקפות והנגענועים, פיומי 'יעלה' של ליל יוהכ"פ, ותפילת 'זבנן תן פחדך'. אולם בהיות שאין הדבר כן, ובכוא חודש מרחשוון בני אדם מרגישים שהם צריכים ללכת לנפוש בבית הכראה למשך כמה שבועות מיגיעת הימים הקדושים, אזי בסופו של דבר בהגיע החג אשר בדא ירבעם בן נבט מלכו אז אינם מתעייפים, ודין גרמא שבחודש זה מתעוררים ח"ו על ישראל גזירות רעות, כדבר האמור (דברים נה, מז) תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב מרוב כל ועבדת את אויביך וגו'.

ובאמת עיקר החילוק להכיר בין העובד אלקים לאשר לא עבדו, אינו בעת קיום המצוה עצמה, שהרי את המצוה גופה הכל מקיימים בשוה, כל בני ישראל הם שומרי שבת, הכל מנשקים את ספר התורה והכל מתענים ביום הכיפורים. אולם ההבדל בין עובדי השי"ת לבין פחותי העם הוא לאחר המצוה, כי העובד את השי"ת, גם לאחר שכבר נסתיימה המצוה הוא מוסיף חיל בעבודת השי"ת. במוצאי שבת מיד לאחר הבדלה הוא מתיישב לעסוק בתורה עוד יותר מכל ימות השבוע, וכן במוצאי שמחת תורה הוא מוסיף ללמוד יותר מכל השנה. כפי שכך היה דרכם של צדיקי אמת, כדוגמת הרה"ק מבארדיטשוב בעל קדושת לוי זי"ע, שלמד במוצאי יוהכ"פ לאחר תפילת נעילה עד שהאיר היום, וכדוגמת הרה"ק הרבי ר' שמעלקא מניקלשבורג זי"ע, שהיה נוהג

לומר במוצאי יוהכ"פ את כל ספר תהלים פסוק בפסוק, וכן הרה"ק משינאווא זי"ע היה לומד במוצאי שמחת תורה עד שהאיר השחר. לעומתם פחותי העם, גם בימים הקדושים עצמם הם כבר עומדים ומצפים שייצאו שלשה כוכבים, כדי שיהיו משובחרים לנפשם להסיר את השטריימל וללכת לישון, כי כבר נשתהו זמן רב יותר מדי אצל הקדושה, עד שהם כבר נמשכים ומשתוקקים אל המומאה רח"ל.

כיוצא בזה הוא גם לגבי לימוד התורה, הכל עוסקים בתורה בשוה, שהרי אין דברינו מרשעים וממאים, אך החילוק להכיר בין העובד אלקים לבין אשר לא עבדו, הוא בחשקות התורה, האם הוא מרגיש את מתיקות התורה הקדושה כאומרינו 'הערב נא ה' אלקינו את דברי תורתך בפינו', והם נהמדים בעינינו מזהב ומפז רב, או שהוא ח"ו כתינוק הבורח מבית הספר הרוצה להיפטר מבית המדרש במהירות.

בזה יש לתת טוב טעם למנהגן של ישראל, שבכל פעם שמסיימים ספר, הן כשמסיימים מסכתא ממסכתות הש"ס והן כשמסיימים ספר תהלים, מתחילים שנית מתחילת הספר, ומנהגו של זק"ק מצאנו זי"ע היה שגם לאחר שהשלים להעביר את הסדרה שניים מקרא ואחד תרגום, התחיל עוד כמה פסוקים מן הפרשה שלאחריה, להורות שגם כשאנו מסיימים את לימוד המסכתא, אין אנו שמחים על כך שעלה בידנו ללמוד ולגמור את כל מסכת בבא בתרא וכדומה, אלא אדרבה אנו מצטערים על כך שכבר נשלמה המסכתא, והלואי שהיו במסכתא זו עוד כמה אלפי דפים שנוכל לעסוק בהם, כי דברי התוה"ק הם בעינינו מתוקים מדבש ומנופת צופים, ואין אנו לומדים אותם כמוצות אנשים מלומדה, אלא מתוך חשקות ורצון הלב. והכל תלוי זה בזה, האיש אשר בדברים שבקדושה מתקיים אצלו ומתוך האור וטוב לעינים, אזי דבר עבירה הוא אצלו כעשן לעינים, וכן להיפך, ובה תלוי הכל.

מסיבה זו נקראת השבת הראשונה שלאחר הימים הקדושים בשם 'שבת בראשית', מפני שבשבת קודש זו כל אשר יש בו ולו במקצת יראת ה', הוא מצטער על כך שחלפו ועברו הימים הקדושים, ומתאונן בלבו חבל שאין שבת זו 'שבת סליחות' שיוכל להתחיל את כל עבודת הימים הקדושים שנית. וזהו **שבת בראשית**, שבשבת זו אנו משתוקקים להתחיל שוב את כל עבודת הימים הקדושים מהתחלה, כשעתה כבר אין אנו משוקעים בטומאה כמקודם.

*

זהו העיקר והיסוד בחודש מרחשוון, להמשיך את קדושת הימים הקדושים גם הלאה מבלי הרף, ואדרבה לאחר ימים אלו עלינו להוסיף אומץ בעבודת השי"ת ובעסק התורה, כי אין לנו שיוור רק התורה הזאת. ואם כי אין באפשרותינו לעת כזאת לקיים את מצות הנענועים בארבעת המינים, תחתיהם נוסף להעמיק בתוה"ק כי הם היינו ואורך ימינו. האיש אשר השי"ת בעזרו, אין נשכה מלבו את אשר הבטיח להשי"ת במשך הימים הקדושים, ובכוא חודש מרחשוון הוא מקבל על עצמו לקיים את כל הבטחותיו בפועל ממש, ומקבל על עצמו עול תורה ומצוות, כי לעת כזאת כשאנו עדיין סמוכים ונראים אל הימים הקדושים, ועדיין עבודת הימים הקדושים היה בזכרוננו,

והטומאה עדיין לא התגברה עלינו כל כך, עלינו להשכים קום לפנות בוקר לעבוד את השי"ת ביתר שאת וביתר עוז, ולבקש רחמים מאת השי"ת 'אתה החילות להראות את עבדך את גדלך ואת ירך החזקה' (דברים כ, כד), שזכינו במשך כמה ימים לעמוד לפני השי"ת ולעבדו, אנא גם לאחר שעברו ימים אלו אל תשליכני לעת זקנה ככלות כחי אל תעובני (תהילים עא, ט).

בימים אלו מוטל על כל אחד ואחד לקבוע לעצמו שיעורים קבועים למשך הימים הבאים, וכמנהגו של זק"ק מצאנו זי"ע שבמוצאי שמחת תורה היה דרכו ללמוד בספ"ק משנת חסידים על הנוכה. ומיד לאחר הבדלה יסדר כל אחד לעצמו את סדר זמנו היאך ימלא את ימיו בעבודת ה', ואיך יערוך לילות מהורים ומאירים, כל אחד לפום דרגא דיליה.

בדבר זה ויכל האדם לבחון את עצמו אם מעשיו בימים הקדושים היו לכבוד השי"ת ואם הלך בדרך האמת, כשיתכונן איך הוא מנהגו לאחר שכלו הימים הקדושים, אם הוא ממשיך גם הלאה בעבודת הקודש, ובכל מקום שהוא הולך הוא עדיין מעומר בדביקות השי"ת, סימנא מילתא היא שנחתו השי"ת בדרך אמת, והא ראיא, שהרי עבודתו היא דבר המתקיים. אולם האיש שלאחר הימים הקדושים לא נשאר בו רושם מהקדושה, והודש מרהשוון אינו משונה אצלו משאר חדשי השנה, בידוע שלא פעל כלום במשך הימים הקדושים, ופעולתו היא שקר וכזב, כי כל דבר הנפסק הוא בגדר 'כזב', מלשון 'יכזבו מימיו' (ישעיה נח, יא).

*

הרי נתבאר שכך היא דרכה של הטומאה להטעות את האדם לומר על טוב רע ועל רע טוב עד שלא יכיר בחטאו כלל. ובזה יובן פשר הדבר שכאשר הביא קין מפרי האדמה מנחה לה', והבל הביא גם הוא מבכורות צאנו ומחלבהן, וישע ה' אל הבל ואל מנחתו, ואל קין ואל מנחתו לא שעה, ויחר לקין מאד ויפלו פניו, ויאמר ה' אל קין למה חרה לך ולמה נפלו פניך, הלא אם תיטיב שאת ואם לא תיטיב לפתח חטאת רובץ ואלו תשוקתו ואתה תמשל בו (בראשית ד, ג-ו), וצריך ביאור. אך הענין נראה, דהנה באמת היה לו לקין להבין שהסיבה שבגינה שעה השי"ת אל הבל ואל מנחתו ואילו אל המנחה שהוא הביא לא שעה, היא מפני שהבל הביא מן המוכחר, ואילו הוא הביא מן הפחות והגרוע. אולם באיוולתו לא זו בלבד שחטא, עוד הוסיף לטעות בעצת הטומאה עד שלא הבין כלל שהעוהה נגד השי"ת, ובהיות שלא הכיר כלל בחטאו, דין גרמא שנשתקע בטומאה, ואילו לכל הפחות היה מכיר בחטאו לא היה נופל כל כך.

לבך אמר לו הקב"ה, למה חרה לך ולמה נפלו פניך, מבלי להכיר בגודל חטאך, הן כך היא דרכה של הטומאה להשים את כל מגמתה להביא את האדם לידי גאווה, עד שלא רק כשהוא עושה מצוה היא מביאתו לידי גאווה לדמות שהוא איש חסיד ונכבד, אלא אפילו כשהוא איש חוטא גם אז מבקש היצר הרע להטעותו שלא יכיר בחטאו. אין הטומאה מסתפקת בכך שהאדם יהיה עם הארץ ויכיר בכך שהוא עם הארץ, אלא אדרבה היא מטעה אותו לחשוב שהוא איש טוב ומורם מעם. וזו היא הסיבה אשר לא זו

בלבד אשר הלא אם תיטיב – שאת, שכאשר תיטיב את דרכיך יבקש היצר הרע להביאך לידי התנשאות, אלא אפילו כאשר ואם לא תיטיב, גם אז לפתח הטאת רוביך, ואלו תשוּקתו תשוּקת היצר הרע היא להטעותך שתהשוב לומר כי ואתה תמשל בו.

*

אולם העצה היחידה שעל ידה יזכה האדם להינצל מרשת הסמרא אחרא ולהכיר לכל הפחות שהעווה נגד השי"ת, היא מה שאמרו חז"ל (סוכה נב.) אם פגע בך מנוול זה משכחו לבית המדרש, אם אבן הוא נימוח ואם ברזל הוא מתפוצץ, להרכות בעסק התורה הקדושה בלימוד עוד דף גפ"ת לשמה, ובעוד חידושי מהרש"א מהר"ם שייף ופני יהושע, ולבקש רחמים מאת השי"ת גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך, שלא ירמה את עצמו, ואז ינחהו השי"ת בדרך הישרה לשוב אליו ית'.

בנוסף לכך ישנה סגולה נפלאה ומיוחדת שבכוחה להאיר את לב האדם שיכיר במה שחטא נגד השי"ת, והיא לעסוק בתורה הקדושה קודם אור היום, כמבואר בזה"ק (ח"ג ויקרא כג, ב) עה"פ (ויקרא ד, כה) או הודע אליו חטאתו אשר חטא, וזה לשונו: ומאן דקאים בליליא למלעי באורייתא, אורייתא קא מודעא ליה הוביח, ולא באורה דינא, אלא כאמא דמודעא לברה במלה רכיך, והוא לא אנשי ליה, ותב בתובתא קמי מאריה, עכ"ל. שהעוסק בתורה קודם אור היום, התוה"ק מלמדת אותו ומודיעה אותו מה שחטא, ולא במידת הדין, אלא כאם המודיעה לבנה את חטאיו בדברים רכים כדי שלא ישכחו מלבו, ועל ידי כך הוא שב בתשובה לפני השי"ת (ראה בהנהגות האדם לרבה"ק הרבי ר' אלימלך ז"ע אות א).

סגולה זו נקל לקיימה בימות החורף, וביד כל אחד להשכים קום ולשפוך כמים לבו בברכת התורה, והערב נא ה' אלקינו את דברי תורתך בפנינו וכו', ולאחר מכן ללמוד כמה דפים גפ"ת תורה לשמה, ולומר כמה פרקי תהלים בדמעות שלישי, מתוך רחמים ותחנונים לפני השי"ת שינחהו במעגלי צדק, ושלא תיטול הטומאה ממנו את הדעת ואת הדרך הישרה. וישטח תחינתו לפני השי"ת שבהיות שאין לו מי שידריך אותו וילמד אותו, השי"ת הוא ילמדו ויורהו את הדרך הטובה והישרה כדת מה לעשות, וכוף את יצרנו להשתעבד לך, ואז תודיענו התוה"ק את חטאיו, ויזכור גם את החטאים שחטא מלפני שנים רבות, וישב עליהם בתשובה שלימה.

מדוי דברי בזה ההכרה עמו לומר, שהגם שודאי צריך שילמד האדם מפעם לפעם בספרי מוסר והסידות, אף על פי כן מעודי לא ראיתי אצל רבותינו הקדושים ז"ע שבהורים ואברכים יעסקו זמן רב בלימוד ספרי חסידות, אלא אדרבה בחורים שהשקה נפשם ללכת בדרך האמת, היו מצווים עליהם לעסוק בתורה עשרים שעות ביום בש"ך ובמ"ז. ועלינו לדעת כי אבותינו הקדושים ידעו יותר טוב מאתנו מה היא הדרך הישרה, וחדש אסור מן התורה. והטעם מפני שעל ידי עסק התורה, הרי התורה עצמה תודיע לו את אשר עליו לתקן באורח מישור כאמא דמודעא לברה כמבואר בזה"ק, והמאור שבה יחזירנו למוטב.

כפי המסופר על הגה"ק רבי ישראל מפלאצק זי"ע – רעו ועמיתו של הגה"ק רבי עזריאל מפלאצק זי"ע, שהיו מתחילה מתלמידי הגר"א הקדוש זי"ע, ואח"כ נעשו מגדולי תלמידי הרה"ק הרבי ר' בער זי"ע ונסעו מעיר לעיר להפיץ את דרך החסידות – שנכנס פעם לאיזה בית מדרש שלא היה שם ספרים זולת ספר מהרש"א על הש"ס שהיה מכורך בפני עצמו, והתחיל לעיין וללמוד בו על הסדר, וכשסיים נשק את הספר ואמר: זה ספר מוסר קדוש ויקר ערך מאד. והכוונה בפשטות שעל ידי לימוד גפ"ת ומהרש"א בעומק המחשבה והרעיון, עד שלא ירגיש כלל מכל הנעשה סביבו, תוכיחו התורה"ק ותלמדוהו לשוב בתשובה, עד שאלפי בעלי תוכחה לא יהא בכוחם להוכיחו באלף שנים את אשר יוכיחו המהרש"א בשעה אחת, והמשכים קודם אור היום ועוסק בחידושי מהרש"א, מאליו יזכר בכל הדיבורים אשר לא כדת שהוציא מפיו לפני כמה וכמה שנים.

*

יש לרמוז ענין זה בדבר הכתוב, **והארץ היתה תהו ובהו וחשך על פני תהום**, שהרשעים על אף שבאמת בחשיכה יתהלכין והם כורים ועמי הארצות שאין בהם לא מצוות ולא מעשים טובים, כמו שאמרו חז"ל במדרש (בר' ב. ה) חשך אלו מעשיהן של רשעים, אף על פי כן בכל עת הם מתהלכים בבחינת **ורוח אלקים מרחפת על פני המים**, כשהם סבורים שהם הולכים בדרך הטובה והם לומדים ומתפללים כשורה. וגם הרשע שהוא זולל וסובא סורר ומורה בן המנבל את אביו רח"ל, הוא כמזו בעצמו שהוא הולך בדרך הישרה, וסבור שהוא איש חסיד וטהר לב, ואינו מכיר בחטאיו כלל.

כשהאדם נופל במעות זו שגם בשעה שהוא בבחינת **חשך על פני תהום**, הוא כמזו שהוא בבחינת **ורוח אלקים מרחפת על פני המים**, אזי אין לו תקנה ועצה אחרת כי אם **ויאמר אלקים יהי אור**, זו אורה של תורה, כי בכח אור התורה להאיר את לב האדם להכיר באמת שאין בו לא מצוות ולא מעשים טובים, לא הנהגות טובות ולא דרך ארץ, לא מצוות שבין אדם למקום ולא מצוות שבין אדם לחבירו. ואך כשיעסוק בתורה, או אז **יהי אור**, שיאורו עיניו ויווכח לראות שלאמיתו של דבר תחת מה שהיה סבור שהוא בבחינת רוח אלקים מרחפת, אינו כי אם בבחינת תהו ובהו וחשך.

בזה יתבאר על נכון דברי המדרש, פתח דבריך יאיר, תחילת דבריך במעשה בראשית יהי אור, מבין פתיים, משם יבינו הכל ויפתחו בדברי תורה. ע"כ. הכוונה, שתחילת ידיעת דיבורו של הקב"ה, הוא על ידי עסק התורה, שהרי כל עוד שאין האדם עוסק בתורה הרי הוא מהפך אור לחשך וחשך לאור, בבחינת את אשר החמרת הקלתי ואת אשר הקלת החמרתי, ואי אפשר שישג את דיבורו של הקב"ה, ולזה היה תחילת דבריך **במעשה בראשית יהי אור**, היינו בדברי תורה, מפני שרק על ידי עסק התורה יוכל האדם להשיג את אור האמת. על ידי כך שיעסוק האדם בתורה, וישפוך את נפשו לפני השי"ת בכבי ובתחנונים על כל דיבור ודיבור של תוספות שיחננהו השי"ת בדעת לדעת כדת מה לעשות, באופן שאם ערום הוא מן המצוות יידע לכל הפחות כי ערום הוא, ולא שבאמת יהיה ערום מן המצוות ולא יכיר בכך ויהיה סבור שהוא צדיק. ומשם יבינו הכל ויפתחו **בדברי תורה**, כי מכך ישכילו לדעת שלפני עסק התורה אי

אפשר להתחיל בתיקון המעשים כלל, שהרי הדבר שהיה סבור היום שהוא מצוה, יתכן שלמחר יודע לו שהוא עבירה, והדבר שהיום התרחק ממנו בחשבו שהוא דבר עבירה, יודע לו למחר שהוא דבר מצוה, ורק על ידי התורה יוכל האדם לדעת מה מותר וצריך לעשות ומה אסור לעשות. ועל כך סיים המדרש שנאמר פתח דבריך יאיר מבין פתיים, שהתורה"ק כוזה יפה להאיר ולהשכיל את לבות הפתיים שאינם יודעים מהו הטוב ומהו הרע ולהנחותם בדרכי האמת.

לבוונה זו פתחה התורה"ק, **בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ**, ודרשו חז"ל (ב"ר א, א) בראשית, בשביל התורה שנקראת ראשית, כי מבלעדי התורה ישנם לפני האדם ב' בחינות הפוכות זו מזו, בחינת השמים ובחינת הארץ. הצדיקים לאמיתו של דבר הם מתעלים מעלה מעלה עד לשמים אצל כסא הכבוד, ואף על פי כן הם סבורים שהם נמצאים בארץ בנוקבא דתהומא רבא. ואילו הרשעים הם להיפך, הם נמצאים בנוקבא דתהומא רבא, והם בטוחים בעצמם שהם נמצאים בשמים, ככלעם הרשע שדימה לחשוב שהוא כמושה רבינו, ובאמת היה בעמקי שאול. ואך התורה שנקראת ראשית, בכוחה להעמיד את האדם על האמת לדעת אם הוא בבחינת שמים או בבחינת ארץ.

*

בזה יש לתת טעם לשבח למנהגן של ישראל שבשמחת תורה מגביהים את ספר התורה להיפך כשהכתב כלפי העם, כי ביום שמחת תורה כשבני ישראל מקבלים עליהם עול תורה, עתה נודע להם שעד הנה היתה כל תורתם מהופכת בבחינת את אשר החמרת הקלתי ואת אשר הקלת החמרתי, מה שהיה נראה לנו שהוא אסור היינו סבורים שהוא מותר, ומה שהוא מותר היינו סבורים שהוא אסור, והכל היה נראה בעינינו להיפך, באופן שכל תשובתנו בימים הקדושים לא היתה תשובה נכונה.

על כן נקראת שבת זו שבה אנו מתחילים את התורה הקדושה בשם **שבת בראשית**, מפני שעד שלא התחילו בני ישראל את התורה, וקיבל כל אחד על עצמו לסיים ש"ם או לכל הפחות כמה מאות דפים גפ"ת, והחלה התורה"ק להודיע להם את המאיהם, לא היתה כל תשובתם בימים הקדושים תשובה נכונה, שהרי עד הנה לא נודע להם כלל שעברו עבירה, והכו 'על המא' מבלי לדעת על מה עליהם להכות ולהתחרט, ורק עתה כשהחלו בראשית וקיבלו עליהם עול תורה, או אז נודעה להם המאתם אשר המאו, ומעתה היא 'שבת בראשית', שבכוחנו להתחיל את כל עבודת הימים הקדושים מהתחלה, ולשוב ולהתודות שנית על המאינו שלא נודעו לנו כלל עד הנה.

על פי דברינו יבואר על נכון ניעוץ סוף התורה לתחילתה, שסיים הכתוב, ולכל היד החזקה ולכל המורא הגדול אשר עשה משה לעיני כל ישראל, ופירש רש"י, לעיני כל ישראל, שנשאו לבו לשבור את הלוחות, ופתח הכתוב בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ. דהנה הצדיקים לפעמים הם עושים מעשה הנראה לעיני פשוטי עם כדבר עבירה בבחינת 'זאת הארץ', ובאמת היא מצוה בבחינת 'את השמים', וכפי ששמעתי מכ"ק אאמור"ר ז"ע, שפעם אחת נענה זקח"ק מצאנו ז"ע ואמר: העבירות שלי בוקעות

רקיעים, עכד"ק. אלא שלפי קוצר שכלנו נדמה לנו שהוא דבר עבירה, אבל באמת הלואי שיהיו לנו את החטאים של צדיקים. וכן להיפך לפעמים נדמה שהרשעים מקיימים מצוות בבחינת 'את השמים', ובאמת אין הן אלא עבירות בבחינת 'את הארץ'.

לזה אמרה תורה ולכל הירד החוקה ולכל המורא הגדול אשר עשה משה לעיני כל ישראל ששבר את הלוחות, שהוא דבר שהיה נראה לעיני המוני העם כמעשה חטא ודבר עבירה, אולם לאמיתו של דבר מצוה גדולה עשה משה בכך, כמו שדרשו חז"ל (שבת פז.) עה"פ (שמות לד, א) אשר שברת, וישר כחך ששברת, כי לא הדבר הנראה להמוני העם הוא הנכון, ואך התוה"ק שנקראת ראשית בכוחה להודיע את האדם כאימא דמודעא לברה, ולכן **בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ**, כי רק בכוח התוה"ק שנקראת ראשית, ידע האדם להבחין האמת איזהו השמים ואיזהו הארץ.

השי"ת יהא בעזרנו לבלתי ידח ממנו נדח (שמואל ב יד, יח) שנתגעגע ונשתוקק אל הימים הקדושים שעברו וחלפו מאתנו, ונקבל עלינו לכל הפחות עתה בשבת בראשית עול תורה ומצוות, שהרי אצל השי"ת אף פעם אין מאוחר, והכי קרא שמה 'שבת בראשית', שבה אנו מתחילין לעבוד את השי"ת מהתחלה. השי"ת יתן לכל בני ישראל בכלל ובפרט, שנת ברכה, שנת שובע, שנת פרנסה וכלכלה, שנת חיים טובים ושלוש ברוחניות ובגשמיות, וכל התפילות שהתפללו בני ישראל באלה הימים הקדושים יתקבלו לרחמים ולרצון לפני אדון כל, עד שאף טיפת דמעה ואף תיבה אחת לא תחסר מלהתקבל ברצון למעלה להיות לעמרה לכתרו של השי"ת. השי"ת ירחם על עם עני ואביון, ומי שאמר לעולמו די יאמר לצרותינו די, ותהא השנה הזאת שנת גאולה וישועה, ושנת קיבוץ גלויות, ונגאל בגאולת עולם במהרה בימינו אמן.

תוכן הענינים:

- בגודל הזהירות שצריך להזהר שלא לטעות בעצת הטומאה שלא להכיר בחטאיו, והדרך לכך היא על ידי עסק בספח"ק ודבקות בצדיקים ורחמים ותחנונים לפני השי"ת.
- בני ישראל גם כשהם חוטאים ח"ו ליבם דואב עליהם והם מתחרטים מיד, אבל אומות העולם חוטאים בנפש חפיצה בלי שום מחשבת חרטה.
- מי שאינו מתעייף בדבר עבירה, סופו שהוא מתעייף אצל דבר שבקדושה, ולהיפך הצדיקים שמתעייפים כשבאה עבירה לידם, אינם מרגישים עייפות כשהם עוסקים בדברים שבקדושה.
- ההיכר להבחין בין מי שהוא עובד אלקים לבין אשר לא עבדו, הוא ברושם שנשאר בו לאחר סיום המצוה.
- עיקר עבודת חודש מרחשון היא להמשיך את עבודת הימים הקדושים גם הלאה.
- הטומאה רוצה להטעות את האדם שלא יכיר בעוץ חטאיו.
- אבוה"ק הורו לעסוק ברוב הזמן בגפ"ח ולא בספרי מוסר וחסידות, כי התוה"ק בכוחה להחזיר את האדם למוטב יותר מכל ספרי המוסר.
- במעלת עסק התורה קודם אור היום, שהתוה"ק מודיעה לו את חטאתו אשר חטא.
- מעשיהם של צדיקים אפילו שלפעמים הם נראים כחטאים באמת הם מצוות, ורק על ידי עסק התורה נוכל להבחין בין אמת לשקר.

לקיים רצון צדיק!

המעוניינים לתרום להדפסת גליונות הדי"ת לכבוד השמחה במעונם
או להנציח קרובים – נא יפנו מבעוד מועד בטלפון: 052-7140042

יעמדו על הברכה ידידינו הנכבדים שהרימו תרומתם קודש להדפסת הגליון

אחד מאנ"ש הי"ו - קרית צאנז, נתניה
בהודיה להשי"ת על כל חסדיו הטובים אשר גמל עמו ועם יוצ"ח
יה"ר שיצו ה' אתו את הברכה עד עולם ובכל אשר יפנה יצליח
ולעילוי נשמת
מרת **איטה יהודית** ע"ה ב"ר יהושע יהזקאל ז"ל
נלב"ע ביום ב' דר"ח מרחשון תשנ"ה - תנצב"ה

הרב **גיל ציון אייזנבך** שליט"א - ירושלים
לעילוי נשמת
אביו הרה"ח ר' **שלום לייב** ב"ר אברהם אבא ז"ל
נלב"ע ביום כ"ג תשרי תשס"א
ואמו מרת **העניא שרה** ב"ר מתתיהו ז"ל
נלב"ע ביום ל' מרחשון תשס"ד
תנצב"ה

הרה"ח ר' **שמואל** ברגר הי"ו
בני ברק
לעילוי נשמת
אביו הרה"ח ר' **ראובן זאב** ב"ר שמחה בונם הכהן ז"ל
נלב"ע ביום כ"ח תשרי תשל"ז
תנצב"ה

הרה"ח ר' **יעקב יוסף מילר** וב"ב הי"ו ויוצ"ח הי"ו
אנטוורפן - נתניה
לעילוי נשמת
הבת והאחות מרת **חיה רפאלה** ע"ה **קרמר**
נלב"ע ביום ב' במרחשון תשס"א
תנצב"ה

הרה"ח ר' **נתן אליהו** אורנשטיין הי"ו
שבי שומרון
לעילוי נשמת
אביו הרה"ח ר' **שמשון אליעזר** ב"ר נתן אליהו ז"ל
נלב"ע ביום ב' מרחשון תשס"ג
תנצב"ה

יעמדו על הברכה ידידינו הנכבדים שהרימו תרומתם קודש להדפסת הגליון

הרה"ח ר' חיים גנזל הי"ו - ביתר עילית
לזכות בנו המו"מ בתויר"ש הבה"ח יקותיאל יהודה שיחי'
לרגל שמחת נישואיו במזל טוב
עב"ג תחי' בת הרה"ח ר' זאב מילר הי"ו
החתונה אי"ה ביום שלישי הבעל"ט, א' דר"ח מרחשון, באולמי גוטניק ירושלים
יזכו להקים בית נאמן בישראל ויעלה זיווגם יפ"ה יפ"ה, ולרוב נחת ואושר כה"י

הרה"ח ר' אברהם בן ציון מייזליש הי"ו

נתניה

לרגל השמחה במעונו במזל טוב
לזכות החתן והכלה שיחי'
שיזכו להקים בית נאמן בישראל ויעלה זיווגם יפ"ה יפ"ה לקש"ק ולבנין עדי עד
ולרוב נחת ואושר כה"י

המחותנים, הרה"ח ר' מנחם מענדל לוק הי"ו - קרית צאנז, נתניה
והרה"ח ר' יוסף יואל ברזסקי הי"ו - בני ברק
לזכות בנו החתן המו"מ בתויר"ש הבה"ח חיים ישראל לוק שיחי'
ובתו הכלה תחי' לרגל שמחת נישואיהם במזל טוב
החתונה אי"ה ביום חמישי הבעל"ט, ב' מרחשון, באולמי גלי צאנז נתניה
יזכו להקים בית נאמן בישראל ויעלה זיווגם יפ"ה יפ"ה, ולרוב נחת ואושר כה"י

הרה"ח ר' ברוך דוב הלוי קליין הי"ו - צפת
לזכות בנו המו"מ בתויר"ש הבה"ח אליהו נחמן ישראל שיחי'
לרגל שמחת נישואיו במזל טוב
עב"ג תחי' בת הרה"ח ר' דוד שפיצר הי"ו
החתונה אי"ה ביום רביעי הבעל"ט, ב' דר"ח מרחשון, באולמי ארמונות פרידמן בני ברק
יזכו להקים בית נאמן בישראל ויעלה זיווגם יפ"ה יפ"ה, ולרוב נחת ואושר כה"י

הר"ר יעקב הרבסט הי"ו

קרית בעש"ט, פתח תקוה

בן הרה"ח ר' חיים שמעון הי"ו

וחתן הרה"ג רבי יצחק אייזיק וידער שליט"א, אב"ד לינז, ירושלים
לזכות בנו הב' אלטר ברוך דוב שיחי' שנכנס לעול המצוות במזל טוב
יזכה לראותו עולה ומתעלה במעלות התורה והיראה, ולרוב נחת ואושר כה"י